
Vanhusneuvoston kokous

Aika: Keskiviikko 14.9.2022 klo 13.00 – 15.30.

Paikka: Kaupunginhallituksen sali, kaupungintalo, 3. kerros.

Läsnä, valtuustoryhmien edustajat

Auni-Marja Vilavaara	puheenjohtaja (vihreät)
Vesa Paavonen	2. varapuheenjohtaja (SDP)
Jussi Silvonen	(Vas.)
Reetta Angelvo-Riipinen	(PS)
Päivi Riihilahti-Syvänen	(Kok.)

Järjestöjen edustajat:

Lahja (Lala) Sjöblom	Eläkkeensaajien Keskusliiton Helsingin piiri, 1.varapuheenjohtaja
Lena Lindberg	Samrådet i SPF Helsingfors
Simo-Pekka Hämäläinen	Helsingin Kunnalliset Eläkeläiset (varajäsen)
Marja Ruotsalainen	Pääkaupunkiseudun omaishoitajat
Olli Salin	Eläkeläiset ry, Helsingin aluejärjestö
Pirjo-Liisa Kangasniemi	Helsingin kansallinen senioripiiri (klo 14.02 alk.)
Pirkko Linder	Helsingin seurakuntayhtymä
Susanna Lehtovaara	Jade-yhteisö
Teija Mikkilä	Helsingin Muistiyhdistys

Kaupungin pysyvät asiantuntijat

Minna Kaattari	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Emmi Komlosi	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Stina Högnabba	Kaupunginkanslia (etäyhteydellä)
Pirjo Tujula	Kaupunkiympäristön toimiala
Seija Meripaasi	Sosiaali- ja terveystoimiala

Muut kaupungin edustajat (kaupunginkanslia)

Titta Reunanen	vuorovaikutuspäällikkö
Tiina Lappalainen	vammaisasiamies, vammaisneuvoston siht.
Outi Paulig	vanhusneuvoston sihteeri

1.

Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2.

Osallistujien toteaminen

Kunnallisten Eläkeläisten edustaja oli estynyt osallistumasta, paikalla varaedustaja Simo-Pekka Hämäläinen.
Todettiin, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan edustajana on aloittanut koulutuspäällikkö Emmi Komlosi.

3.

Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin asialista työjärjestykseksi. Todettiin, että ei ollut asioita kohtaan muut asiat.

4.

Edellisen kokouksen muistio

Vanhusneuvoston kokousmuistio 11.5.2022 oli jaettu neuvostolle 16.5.2022.
Muistiosta ei ollut tullut huomautuksia.

5.

Muistion tarkastajat

Muistion tarkastajiksi valittiin Lala (Lahja) Sjöholm ja Päivi Riihilahti-Syvänen.

6.
Kaupungin päivitetty esteettömyyslinjaukset

Esteettömyysasiamies Pirjo Tujula esitteli esteettömyyslinjauksia. Vanhusneuvostolle oli 7.9. jaettu esteettömyyslinjauksia koskeva raportti sekä diaesitys.

Esteettömyyslinjausten taustalla on kaupunkistrategia. Siinä todetaan, että ”kaupunkiympäristön ja kaupungin palvelujen suunnittelussa huomioidaan esteettömyys ja saavutettavuus. Mahdollistamme aktiivisella osallistamisella vammaisten ihmisten yhdenvertaisen osallistumisen. Panostetaan myös muistiystävälliseen kaupunkiin.”

Esteettömyysasioiden koordinoinnista ja seurannasta Helsingissä huolehtii esteettömyystyöryhmä. Ryhmän jäseniä ovat mm. toimialojen esteettömyysyhdyshenkilöt, vammaisasiamies ja vanhusneuvoston sihteeri. Ryhmän valmistelijana toimii esteettömyysasiamies ja puheenjohtajana kaupunkiympäristön toimialan hallintojohtaja.

Esteettömyysvaatimukset koskevat kaupungin kaikkia alueita, reittejä ja kohteita. Osa näistä on määritelty erityisen tärkeiksi, ns. erikoistason alueiksi. Niissä vaatimukset ovat korkeammat kuin muualla. Erikoistason alueita ovat mm. keskusta-alueet, kävelykadut julkisen liikenteen asemat ja pysäkit, terveys- ja hyvinvointikeskukset, perhekeskukset, palvelutalot sekä niiden ympäristöt, sairaalaympäristöt, kaikille suunnatut liikunta- ja leikkipaidat (kaupungin omistamat ulkoalueilla sijaitsevat) sekä kauppakeskukset. Esteettömyyslinjauksissa on viisi painopistealuetta: kaavoitus ja liikennesuunnittelu (myös joukkoliikenne), julkiset rakennukset, yleiset alueet, asuminen ja palvelut.

Kaupungin tarkastuslautakunta arvioi esteettömyyden toteutumista v. 2019 ja katsoi, että tavoitteet ovat enimmäkseen toteutuneet. Esteettömyystyö näkyy esim. kaupungin palvelukartalla. [Linkki palvelukarttaan.](#)

Vammaisneuvosto antaa vuosittain esteettömyystunnustuksia, jotka julkaistaan joulukuussa vammaisten päivänä. Tämä on yksi tapa tehdä näkyväksi esteettömyystyötä. Viimeksi tunnustus on annettu Olympiastadionin peruskorjauksesta.

Myös saavutettavuus liittyy esteettömyyteen. Kaupungin järjestämät tilaisuudet ovat aina mahdollisuuksien mukaan esteettömiä ja saavutettavia. Tilojen varausjärjestelmiin, kuten Varaamoon, liitetään kysymykset kokoustilojen esteettömyydestä ja saavutettavuudesta.

Käytiin vilkasta keskustelua esteettömyydestä. Poimintoja keskustelusta:

- Esteettömyys ei toteudu kaupungin katualueilla, isona ongelmana ovat sähköpotkulaudat. Kaupungilla on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa yritysten toimintaan. [siht.lis. 21.9.: *Asiaan liittyvä aloite käsittelyssä kaupunkiympäristölautakunnassa, [linkki lausuntoehdotukseen](#), jossa kuvataan toimenpiteitä ja kaupungin mahdollisuuksia.*]
- Miten esteettömyys ja saavutettavuus käytännössä toteutuu, jos esim. terveysasemapalveluja saadakseen joutuu matkustamaan monella julkisella kulkuneuvolla? Vaikka yksittäiseen kulkuneuvoon pääsisi, saattaa kokonaisuudesta tulla vaikea.
- Kuultiin, että sanktioita ei ole käytettävissä, jos esteettömyys ei toteudu.
- Esteetöntä uimarantaa ei Helsingissä vielä ole. Lähinnä sitä on nyt Hietaranta.
- Onko Pasilan aseman ”itäpään sumppu” esteettömyystyön asialistalla, entä aseman ovien avaamisen vaikeus? Aseman ulko-ovet ovat raskaita. - Pirjo Tujula lupasi selvittää asiaa ja ottaa yhteyttä väylävirastoon.
- Esteettömyyttä tulee tarkastella muutenkin kuin fyysiseltä ja digitaaliselta kannalta. Palvelujen käytössä on sosiaalisia, kognitiivisia ja uskonnollisia ulottuvuuksia, jotka pitää ottaa huomioon. Voidaanko näihin ottaa kantaa vanhusneuvostossa?
- Mitä muistiystävällisyys käytännössä tarkoittaa kaupungin toiminnassa?
- HSL:n liikennesuunnittelun kanssa pitäisi tehdä enemmän yhteistyötä. Aikataulusuunnittelu on johtanut siihen, että joiltakin alueilta on käytännössä vaikea päästä liikkumaan. Onko kulkuvälineissä, esim. busseissa huomioitu esteettömyys? Pirjo

Tujula eritteli HSL:n ja Kaupunkiliikenteen (ent. HKL) työnjakoa ja esteettömyyden huomioimista. Kulkuneuvoille, esim. busseille on tarkat esteettömyyskriteerit. Uusi ratikkamalli, joka tulee käyttöön Raide-Jokerissa, on tarkkaan testattu esteettömyyden kannalta.

7.

Lausunto liikuntapalvelujen maksuttomuutta koskevasta valtuustoaloitteesta

Vanhusneuvosto oli saanut lausuntopyynnön valtuustoaloitteesta, jossa ehdotetaan, että Helsinki tukisi senioreiden liikkumista maksuttomilla liikuntapalveluilla. [Linkki](#) aloitteeseen. Lausunnon määräaika oli 30.9.2022.

Vanhusneuvoston käymässä sähköpostikeskustelua todettiin, että kyseessä on asia, jota vanhusneuvosto on vuosia yrittänyt edistää.

Lausunnon sisällöstä oli neuvostolle asialistalla ehdotettu seuraavaa: "Vanhusneuvosto antanee lausunnon, jossa aloitetta puolletaan. Lausunnossa todetaan, että aloite on samansuuntainen kuin vanhusneuvoston aiemmat kannanotot ja aloitteet. Niissä on korostettu erityisesti vesiliikunnan merkitystä ja maksuttomuuden (tai ainakin parempien alennusten) tärkeyttä. Nyt helsinkiläiset ikääntyneet ovat naapurikuntien asukkaita huonommassa asemassa. Helsingissä on paljon pienituloisia eläkeläisiä, joiden toimeentulo on niukka, syynä mm. selvästi muita kaupunkeja korkeammat asumiskustannukset. Maksuttomuuden tulisi koskea kaikkia uimahalleja, myös urheiluhallisäätiön hallinnoimia, sekä kaikkia kaupungin omia kuntosaleja."

Käytiin keskustelua siitä, tulisiko lausunnossa määritellä tarkemmin ikärajoja. Todettiin, että pääasiana on ottaa kantaa siihen, puolletaanko aloitetta ja sen tavoitteita. - Hyväksyttiin lausunnon sisältö asialistalla esitetyn mukaisena.

8.

Kaupungin hyvinvointisuunnitelman valmistelun eteneminen ja ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämisen työn ajankohtaiset

Stina Högnabba kertoi hyvinvointisuunnitelman etenemisestä ja esitteli tilannetta. Diaesitys on jaettu neuvostolle. Suunnitelma on menossa eteenpäin esitetyssä muodossa. Seuraavaksi sitä käsitellään kaupungin johtoryhmässä, sitten kaupunginhallituksessa. Päätöksäntely on kaupunginvaltuustossa, näillä näkymin 23.11. Sote-järjestämislaista on tullut lisää velvoitteita hyvinvointisuunnitelmalle. Siihen pitää sisällyttää esim. neuvolapalvelut. On haasteellista sovittaa yhteen kaikki eri suunnitelmat.

Kysyttiin, sovitetaanko hyvinvointisuunnitelmaan tulevat toimenpiteet yhteen talousarvion kanssa. Stina Högnabba kertoi, että toimialalautakuntien talousarvioesityksissä on jo suuri osa hyvinvointisuunnitelman toimenpiteistä.

Olli Salin ehdotti, että hyvinvointisuunnitelman yhteydessä tulisi toteuttaa Helsinkiin vanhusneuvola.

9.

Vanhusneuvoston kannanottojen seuranta v. 2021-2022

Toimintasuunnitelman mukaisesti vanhusneuvosto seuraa kannanottojen ja lausuntojen etenemisen tilannetta syyskuussa 2022 ja toukokuussa 2023. Neuvostolle oli jaettu liitteenä kooste.

Haasteena on edelleen kirkastaa, mikä on neuvoston omaehtoisten kannanottojen esittely- ja käsittelyreitti kaupungin hallinnossa. Tämä tulisi kirjata jatkossa vaikuttamistoimielimen

asettamispäätöksiin. Jos kaupungin hallintosääntöön tarvitaan jotakin lisää, siitä tulisi keskustella kansliapäällikön kanssa. Todettiin, että kannanottojen seuranta voitaisiin julkaista neuvoston verkkosivuilla.

10.

Ajankohtaisia asioita toimialoilta ja kaupunginkansliasta

Kaupungin edustajia oli pyydetty kertomaan ajankohtaisista asioista, mm. budjettivalmistelun tilanteesta.

Sote-toimialan edustaja kertoi henkilöstötilanteesta ja sote-valmistelun tilanteesta. Ensi vuoden alusta sosiaali-, terveys- ja pelastustoimi ovat yhtenä toimialana. Toimialan talousarvioehdotusta ei hyväksytä sote-lautakunnassa, vaan kaupunginhallituksen sotepe-jaostossa. Sieltä se etenee kaupunginhallitukseen. [*siht. lis. 21.9.: Sotepe-jaosto kokoontui 19.9. ja päätti esittää kaupunginhallitukselle sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talousarvioehdotuksen 2023 sekä taloussuunnitelmaehdotuksen 2023–2025 hyväksymistä. [Linkki uutiseen](#) kaupungin verkkosivuilla.*]. - Valtion edustajien kanssa käydään säännöllisiä tilannekuva neuvotteluja mm. tulevien vuosien rahoituksesta.

Kulttuurin ja vapaa-aikatoimialan edustaja kertoi, että toimialalautakunta päätti 13.9.2022 toimialan talousarvioehdotuksen v. 2023 kaupunginhallitukselle esitettäväksi. ([Linkki](#) lautakunnan pöytäkirjan kyseiseen kohtaan.) Ikääntyneiden mahdollisuuksia liikkeelle lähtöön, liikkumiseen ja yhteiseen harrastamiseen parannetaan, kaupunkistrategian tavoitteen mukaisesti. Harrastaminen ja sosiaalinen kanssakäyminen nähdään osana ikääntyneiden ihmisten toimintakyvyn edistämistä. Järjestöille tullaan myöntämään avustuksia edelleenkin.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan edustaja kertoi, että työväenopiston ja Arbiksen budjetteihin on tulossa pienet leikkaukset. Ikäihmisten kursseihin tämä ei vaikuta, eikä muihunkaan ole tulossa dramaattisia muutoksia. ([Linkki](#) kasvatus- ja koulutuslautakunnan pöytäkirjan 13.9.2022 talousarvioehdotusta koskevaan kohtaan)

Kaupunkiympäristötoimialalla ensi vuoden talousarvioehdotuksen valmistelu on siinä vaiheessa, että puitteita käsitellään toimialan johtoryhmässä.

11.

Neuvoston syksyn kokoukset ja muut tilaisuudet

Käytiin läpi neuvoston toimintakalenteria, joka oli jaettu neuvostolle asialistan yhteydessä.

- Pääkaupunkiseudun vanhusneuvostojen kokous on 16.9. Kauniaisissa. Tarkistettiin osallistumiset. Sihteeri täydentää ilmoittautumiset. Lähtijöille ilmoitetaan yhteislähdöstä junalla. - Työvaliokunta esittää, että kokouksessa tuodaan esiin seuraavat asiat:
  - WHO:n Ikäystävällisten kuntien verkostoon liittymisen aloite kaupungille, esitys maskisuosituksen ohjeistuksesta THL:lle sekä vanhusneuvoston osallistumisoi-keus lautakuntiin ja valtuustoon,
  - HSL:n hinnoittelun ja lippu-uudistuksen kohdalla säilytetään tähänastinen linja. Prioriteetit ovat: seniorialennus kertalippuun, kausilipun seniorialennuksen säilyttäminen ja rollaattorilla kulkeminen maksuttomaksi.
- Vanhusneuvostopäivä 2.11. Todettiin, että suuri osa vanhusneuvoston jäsenistä on tulossa ja hoitanut ilmoittautumisensa.
- HEJ:n ja vanhusneuvoston seminaari Kampin palvelukeskuksessa 23.11.: Todettiin ohjelman valmistelutilanne. Juontajana on toimittaja Tiina Merikanto. Alussa on vanhusasiavaltuutetun esitys. Sote-valmistelutilanteesta ikääntyneiden näkökulmasta kertoo Seija Meripaasi ja HSL:n esityksen pitää Mari Flink [*siht. lis. 21.9.: saatu myös varmistus, että apulaispormestari Sazonov tulee avaamaan tilaisuuden*] Ohjelman varmistuttua tietoa seminaarista jaetaan eri verkostoja pitkin. Tilaisuus on avoin kaikille.

12.

Muut asiat

- Reetta Angelvo-Riipinen lähetti 7.9. useita kysymyksiä, jotka koskivat Palvelukeskus Helsingin turvapuhelin- ja etähoidon palveluja sekä Seniori-Infon palvelut asiakkaille, joilla on kommunikaatiovaikeuksia. - Kysymykset olivat laajoja, joten niiden käsittelyyn tarvitaan aikaa ja asiantuntemusta. Alustavasti oli sovittu, että tämä voisi tapahtua vanhusneuvoston lokakuun kokouksessa. Sote-toimialan edustaja kertoi välittäneensä Palvelukeskus Helsingille ja Seniori-infolle tiedon, että kutsu on mahdollisesti tulossa. Yksilöasioita kokouksessa ei luonnollisesti voida käsitellä. Päätettiin ottaa nämä asiat 12.10. asialistalle.

Palvelukeskus Helsingin tiloihin ja etäpalveluihin voidaan järjestää vanhusneuvostolle käynti. Edellisellä vanhusneuvostolla olikin tällainen tutustumiskäynti. – Kiinnostusta oli, joten käynti järjestetään.

Pirjo-Liisa Kangasniemi esitti, että tehtäisiin käynti myös soten seniorien palvelukeskukseen. Yhteistyötoivetta on tullut. – Tämä järjestetään.

13.

Tiedotusasiat

- Ihmisoikeuskeskus raportoinut Suomen ihmisoikeustilanteesta. Asiaan liittyvä verkkotilaisuus on 20.9.2022. Jaetaan tilaisuuden linkki.
- Aivoterveysmessut järjestetään tänä vuonna useampana eri iltapäivänä Kampin palvelukeskuksessa 19.9. alkaen. Ohjelma jaetaan vanhusneuvostolle.
- Liikkumisohjelman Anna arjen liikuttaa -tapahtuma on Kanneltalossa 14.10. aamupäivällä. Ennakkotietoa on jaettu ja lisää tietoa tulossa. Tarkoituksena on tehdä alueellinen painettu esite.
- Liikkumisohjelman Liikuntaluuri -puhelinpalvelu toimii jälleen kesän jälkeen. [Linkki tiedoteeseen.](#)
- Helsinki 20 vuotta esteettömyyden edistäjänä -seminaari järjestetään 24.11.iltapäivällä. Seminaarikutsu jaetaan vanhusneuvostolle. Vanhusneuvoston puheenjohtaja pitää pyydetyn puheenvuoron. Puheenjohtaja pyysi kertomaan, mitä asioita puheenvuorossa pitäisi tuoda esiin.
- Esteettömyysteemaan liittyen on tarkoitus ottaa valokuvia, joita voidaan käyttää kaupungin viestinnässä. Vapaaehtoisia senioreja etsitään kuvattavaksi. Ilmoittautua voi Jaana Solasvuolle Invalidiliittoon tai Pirjo Tujulalle.

14.

Seuraava kokous

Seuraava vanhusneuvoston kokous on ke 12.10.2022 klo 13.00-15.30

15.

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.24.

Puheenjohtaja

Sihteeri

Auni-Marja Vilavaara

Outi Paulig

Muistion tarkastajat

Päivi Riihilahti-Syvänen

Lahja Sjöblom